

Serviceavtal för skogsmaskiner – stor spännvid för innehåll och kostnader

FOTO: LINNARSONS I BLIDSBERG AB

Information från TSGs arbetsgrupp för **Kvalitetssäkring och eftermarknad**:

Linnéa Carlsson, sammankallande (Sveaskog), Björn Jonsson (SCA), Markus Persson (SE), och Mattias Bränngård (StoraEnso).

Rapporten har sammanställts av Rolf Björheden (Skogforsk) i samråd med gruppen.

TSGs arbetsgrupp Kvalitetssäkring och eftermarknad verkar för att skogsmaskiner skall ha högsta möjliga operativa tillgänglighet till en skälig kostnad. I arbetet ingår fortlöpande hålla en nära dialog med maskintillverkarnas serviceorganisationer, samt att bevaka och analysera kostnadsutveckling och kvalitet avseende smörjmedel, vätskor, service och reservdelar som krävs för det löpande underhålls- och reparationsarbetet.

Serviceavtalet ger kontroll av skogsmaskinens kostnader och tillgänglighet

För skogsmaskinens ägare är korrekt service- och underhållsarbete en viktig förutsättning för att upprätthålla hög tillgänglighet på maskinsystemet i en krävande arbetsmiljö. Höga timkostnader gör att inte bara den direkta kostnaden för service utan även stilleståndskostnader orsakade av servicen måste uppvägas av höjd operativ tillgänglighet mellan service-tillfällena. Frågan har stor betydelse för maskinföretagets lönsamhet. De analyser som utförts av arbetsgruppen visar att tiden för schemalagd service motsvarar en sänkt TU (Teknisk Utnyttjandegrad) med mellan 1,2 - 1,7 procent. Detta motsvarar 10 - 25 kronor per G15 driftstimma eller 100 000 - 250 000 kr under maskinens livstid.

Att teckna serviceavtal för maskinerna kan ge ägaren bättre kontroll av skogsmaskinens kostnader och tillgänglighet, men de serviceavtal som erbjuds av olika tillverkare är ganska olika och kan ibland vara svåra att tolka.

Under 2019 har TSG:s arbetsgrupp för Kvalitetssäkring och eftermarknad försökt belysa detta. De har haft hjälp av maskintillverkarna Eco Log, John Deere och Ponsse, som genom sina serviceorganisationer

möjliggjort denna undersökning. Respektive maskintillverkare ansvarar för att de lämnade uppgifterna är riktiga.

Syftet är att ge en bild av serviceavtalens allmänna konstruktion, att presentera några av de skillnader som upptäckts, samt att bidra till att serviceavtalen i framtiden blir enklare att tolka. På detta sätt hoppas arbetsgruppen även att undersökningen skall kunna bidra till att uppfylla gruppens mål: **högsta möjliga operativa maskintillgänglighet till en skälig kostnad.**

Så analyserades serviceavtalen

Arbetsgruppen analyserade översiktligt innehåll och möjliga tilläggstjänster i de serviceavtal som jämfördes. Ekonomiska jämförelser baseras på de listpriser för respektive serviceavtal som uppgetts av de deltagande maskintillverkarna och rekommenderade serviceintervall. I undersökningen ingår stora slutavverknings-skördare och -skotare. De beräknade kostnaderna avser de första 9 000 maskintimmarna och bygger på förutsättningen att maskinerna schemalagts för tvåskift.

Resultat

Den totala servicekostnaden för en maskin är en produkt av servicens timkostnad, kostnaden för det material åtgår (olja, filter m.m.), tid per servicetillfälle samt rekommenderat serviceintervall.

För de undersökta maskinerna skilde sig serviceavtalets timkostnad för skördare från 22 till 30 kr i timmen, medan det för skotare varierade från 22 till 31 kr/timma. Denna uppgift kan inhämtas från serviceavtalet.

Serviceintervallet för de maskiner som ingick i denna undersökning varierar mellan 750 - 1000 maskintimmar. De maskiner som har det kortaste serviceintervallet kommer alltså att vara på verkstad för service 12 gånger under de första 9 000 maskintimmarna medan maskinerna med det längsta intervallet kräver service vid nio tillfällena. Serviceintervallet för en maskin framgår av tillverkarens rekommendationer.

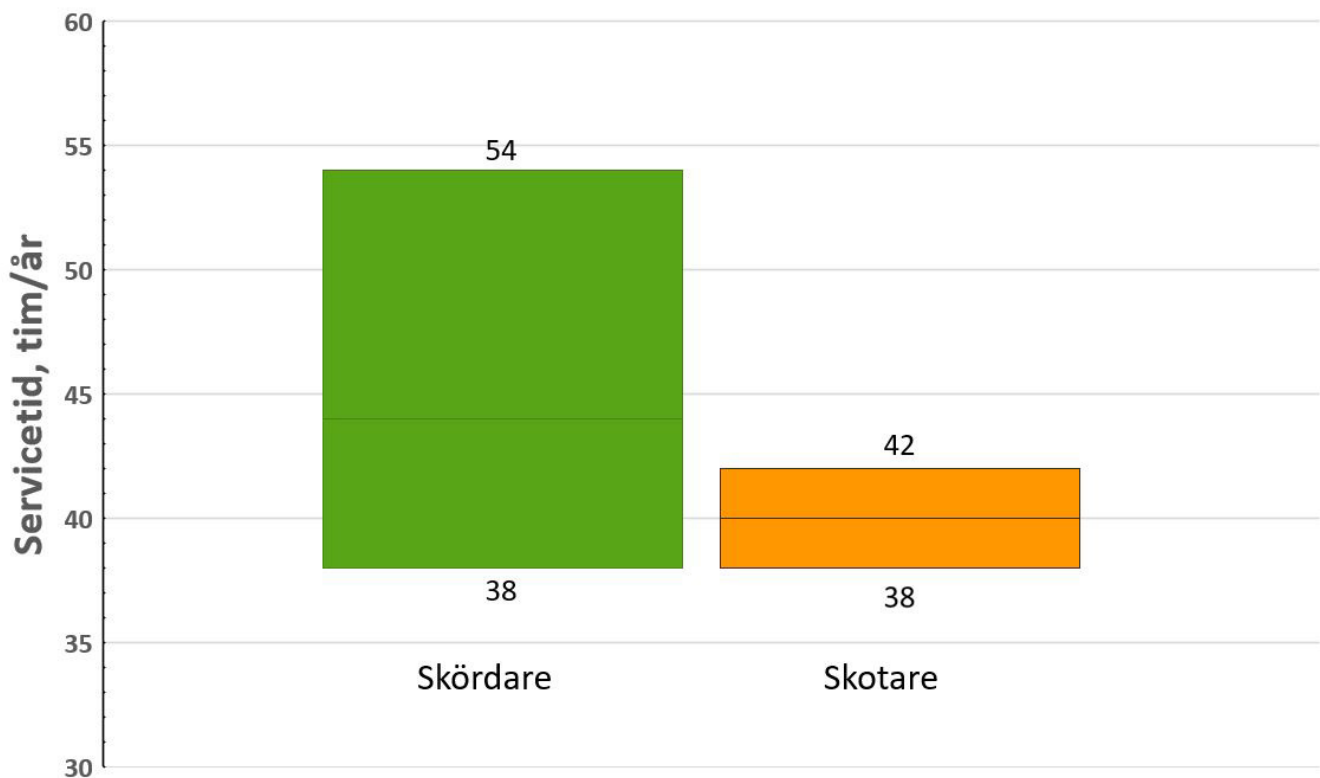
Även den uppgivna nödvändiga tiden för service skiljer sig åt mellan olika maskiner. För skördare var variationen stor, mellan 38 timmar per år till, som längst, 54 timmar per år. För skotare var skillnaderna små mellan fabrikat, från 38 till 42 timmar per år. För att räkna ut denna uppgift måste maskinägaren veta både serviceintervall och genomsnittlig tid per tillfälle. Den senare

uppgiften måste maskinägaren idag efterfråga. Givetvis innebär en längre servicetid att stilleståndet vid varje tillfälle höjs i motsvarande grad. Detta påverkar maskinägarens ekonomi.

Tiden har beräknats för en mekaniker. Om två mekaniker genomför servicen blir stilleståndet kortare. Då service genomförs av ensam mekaniker i fält kan biträde av en förare krävas.

Även innehållet i serviceavtalen skiljer sig mycket mellan tillverkarna, förutom den normala servicen med olje- och filterbyten. Det gäller även de tilläggsavtal som kan tecknas. I vissa avtal ligger brandbesiktningen som tillägg medan det hos andra ingår i huvudavtalet. En del av tillverkarna har valt att ha sitt alternativ till förlängda garantier i standardavtalet medan andra har detta som ett tilläggsavtal. Avtalen är ofta ganska omfattande och direkta jämförelser är därför vanskliga att göra. Serviceavtalets innehåll bör studeras noggrant.

Detta gäller i lika hög grad de tilläggsavtal som kan tecknas. Här ligger oftast brandbesiktning, vilken dock i något fall även kan ingå i det ordinarie serviceavtalet. En relativt vanlig tilläggstjänst är olika typer av specialistsupport som metodinstruktör, tekniker dagar samt optimering av tryck.

Skillnad i servicetid per år enligt tillverkarnas serviceavtal för stora slutavverknings-skördare och -skotare.

TSGs rekommendationer kring serviceavtal

TSGs undersökning av service- och tilläggsavtal har endast berört tre tillverkare och deras stora slutavverkningsmaskiner. Men undersökningen visar sammanfattningsvis på rätt betydande skillnader mellan olika maskiner, inte minst vad gäller avtalens innehåll. Det är därför inte enkelt att göra en rättvisande jämförelse. Att göra maskinaffären baserat på serviceavtalet är inte tillrådligt. Men för maskinköparen är det definitivt värt att noga studera både innehållet i avtalen, liksom att ta hänsyn till serviceintervall och timkostnad för service.

TSG rekommenderar maskinköpare att

- Analysera innehållet i avtalet.
- Analysera tilläggstjänster.
- Analysera tjänster som omfattar utökad garanti.
- Analysera pris på grundavtal och tilläggstjänster.
- Beräkna förväntade stillestånd baserat på serviceintervall och tid per service.
- Kontrollera betalningsvillkor och avtalslängd.

TSG rekommenderar maskintillverkarnas serviceorganisationer att

- Genom standardisering medverka till ökad transparens vad gäller avtalsinnehåll:
  - Tydlig beskrivning av innehåll i grundavtal och i utökad garanti.
  - Tilläggstjänster. Omfattning och priser.
  - Tidsåtgång för olika servicetillfällen.